

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

Rīgā

Publisko iepirkumu pasūtītājiem

Nr. 557

2013. g. 2.aprīlī

Par konkurenci ierobežojošām prasībām publiskajos iepirkumos

Konkurences padome 05.03.2013. saņēma vairāku degvielas tirgotāju 26.02.2013. iesniegumu „Par konkurenci ierobežojošām prasībām valsts un pašvaldību degvielas iepirkumu konkursos” (turpmāk – iesniegums), kurā norādīts, ka valsts un pašvaldību iestādes, veicot degvielas iepirkumus, izvirza prasības, kuras nepamatoti ierobežo konkurenci, tā piemēram: iespēja ar degvielas karti norēķināties ārpus Latvijas robežām, līdztekus degvielas iegādei nodrošināt arī auto mazgāšanas pakalpojumus, kafijas, tējas un ātro uzkladu pieejamību degvielas uzpildes stacijās, u.c.

Publisko iepirkuma likuma 2.pantā noteikts, ka likuma mērķis ir nodrošināt „(..) 2)piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem; 3)valsts un pašvaldību līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot pasūtītāja risku”. Katrs iepirkums tiek veikts konkrētu vajadzību īstenošanai, un prasības iepirkumam, tā priekšmetam un arī pretendentiem, ietekmē virkne dažādu faktoru - iepirkuma mērķis, pieejamo preču un pakalpojumu klāsts, potenciālo pretendentu loks, konkrētie apstākļi, kādos jāsniedz pakalpojums vai jāpiegādā preces un vēl virkne citu nosacījumu. Kā atzinusi Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (OECD) vadlīnijās Karteļa vienošanos apkarošanai publiskajos iepirkumos: “*Visi atlases kritēriji ietekmē konkurences intensitāti un efektivitāti konkursa procedūras laikā. Lēmums par to, kādus atlases kritērijus izmantot, ir būtisks ne tikai konkrētajam iepirkumam, bet arī tam, lai varētu saglabāt to iespējamo un uzticamo pretendentu loku, kuri ir ieinteresēti piedalīties turpmākajos konkursos. Tāpēc ir svarīgi pārliecināties, ka tiek izstrādāti kvalitatīvi atlases un līguma noslēgšanas tiesību piešķiršanas kritēriji, lai uzticami pretendenti, tostarp mazie un vidējie uzņēmumi, netiktu nevajadzīgi atbaidīti*”¹

Konkrēto situāciju katrā atsevišķā gadījumā, prasību pamatotību un nepieciešamību vislabāk pārzina pasūtītājs, tādēļ aicinām ikvienu pasūtītāju rūpīgi izvērtēt iepirkuma mērķa, efektīvu līdzekļu izlietojuma un izvirzīto prasību savstarpējo samērīgumu. Piemēram, ja norēķināties ar degvielas karti ārpus Latvijas robežām ir nepieciešams tikai dažas reizes gadā, tad šādas prasības ietveršana degvielas piegādes iepirkumā nepamatoti sašaurina potenciālo

¹ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijas Karteļa vienošanos apkarošanai publiskajos iepirkumos; februāris 2009;5.lpp. Pieejamas elektroniski: <http://www.oecd.org/competition/cartels/48520541.pdf>

degvielas piegādātāju loku, jo ne visi no tiem var izpildīt konkrēto prasību par norēķiniem ārpus Latvijas.

Konkurences padomes rīcībā esošie tirgus dalībnieku iesniegumi un publiski pieejamā informācija² liecina, ka minētie iepirkumi degvielas iegādei nav vienīgais piemērs, kad vienā iepirkumā tiek iekļautas prasības piegādāt pēc savas būtības un pielietojuma mērķa dažādas preces un pakalpojumus, tiek noteiktas īpaši specifiskas prasības konkrētai precei, kas nav noteicošas tās funkcionalitātei un pielietojumam. Daudzos gadījumos pasūtītājam nepieciešamās preces/pakalpojuma tirgū ir pietiekams potenciālo piegādātāju skaits, kas darbojas konkurences apstākļos. Savukārt, citas preces/pakalpojuma piegādātāju skaits ir ierobežots vai pat ir tikai viens potenciālais pretendents. Pasūtītāji mēdz šādas preces/pakalpojumus apvienot vienā iepirkumā un definēt kā vienotu iepirkuma priekšmetu. Konkurences padomes vērtējumā šāda preču/pakalpojumu sasaistīšana un īpašu prasību izvirzīšana nereti sašaurina pretendentu loku un rada nepamatotus konkurences ierobežojumus. Ne vienmēr ir pamatota un attaisnojama prasība par konkrētu pakalpojumu sniegšanas/preču iegādes vietu skaitu Latvijā vai šaurāk definētā ģeogrāfiskā teritorijā, kas arī rada nepamatotu konkurences ierobežojumu.

OECD norāda, ka „*efektīvu konkurenci var veicināt, ja uzaicinājumam piedalīties konkursā var atsaukties pēc iespējas lielāks uzticamu pretendentu skaits un ja tiem ir stimulē cīnīties par līguma noslēgšanas tiesībām. Dalību konkursā var veicināt tas, ka amatpersonas, kas atbildīgas par iepirkumu, (..) nosaka tādas prasības dalībai, kas nepamatoti neierobežo konkurenci, ļauj konkursā piedalīties uzņēmumiem no citiem reģioniem un valstīm vai izstrādā veidus, kā stimulēt mazāku uzņēmumu dalību pat tad, ja šādi uzņēmumi nevar iesniegt piedāvājumu par visu līguma apjomu*”.³

Respektējot katra pasūtītāja individuālās vajadzības, kā arī vēlmi samazināt administratīvos resursus iepirkumu organizēšanai, preču piegādes un pakalpojumu līgumu administrēšanai, norādām, ka tas nevar būt par iemeslu, lai neievērotu Publisko iepirkumu likumā noteikto mērķi par piegādātāju brīvas konkurences nodrošināšanu.

Ja Jums rodas jautājumi vai vēlaties saņemt papildus informāciju par publisko iepirkumu pretendentu līdzvērtīgas konkurences iespēju nodrošināšanu, aicinām vērsties Konkurences padomē (Inita Kabanova - priekšsēdētāja palīdzība sabiedrisko attiecību jautājumos, tālrunis: 67365210, e-pasts: inita.kabanova@kp.gov.lv), lai vienotos par tikšanos ar Konkurences padomes pārstāvjiem.

Ar cieņu,

priekšsēdētāja

S.Ābrama

² http://zurnalsiepirkumi.lv/flex/php/simple_document.php?doc=iepirkumi-feb13.pdf, 32.-33.lpp

³ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas vadlīnijas Karteļa vienošanos apkarošanai publiskajos iepirkumos; februāris 2009;9.lpp. Pieejamas elektroniski: <http://www.oecd.org/competition/cartels/48520541.pdf>